

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal št. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 30. decembra 1933

Naročnina za četrt let 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaŠtev. 52.
Leto V

Srečno Novo leto 1934!

Ljudem, ki resno pojmujejo svoje lasno življenje in vidijo v njem droben delec v narodovi celoti, je sleherni novoletni dan velevažen odlomek življenja. V vrvenju Silvestrovo noči se med rajanjem, plesom in veseljačenjem zaključijo staro leto. Jutro novega leta prinese iztrepzane, pogled nazaj in razgled naprej.

Gotovo ni človeka, ki si ne bi oddehnal, ko odfrga poslednji dan na koledarju in ga vrže v košaro, z novimi upi gledaje v prostrano razdobje novega leta pred seboj. Tri sto pet in šestdeset novih dni — koliko priložnosti za ure veselja, koliko novih možnosti tudi za to.

da gre človek vase in preceni svoje dejanje in nehanje v minulem letu!

Največja sreča, ki jo je narava dala človeku, je njegova vera in upanje, njegov zdravi prirodni optimizem, ki stremi po vsem, kar je novo. Staro in obrabljeno ni vredno več truda ne prizadevanja — zato pa gremo vsi z veselim pričakovanjem novemu naproti.

Toda ne gre, da bi od sreče samo darove sprejemali, da bi samo zahtevali, polni pričakovanja, sami pa ničesar ne dali. Kot protidajatev ponudimo no-

vemu letu — svoje dobre sklepe! Ni ga dneva v vsem letu, ki bi bil tako prepoln dobre volje kakor dan na prelomu starega in novega leta. Ni ga človeka, ki bi pogledal nazaj v prošlost in ne bi spoznal vsaj nekaterih svojih slabosti in napak v preteklem letu ter potegnil črte pod njimi in iskreno vzdihnil: »V prihodnjem letu bo vse drugače!« Ni ga človeka, ki ne bi sklenil in se sam pri sebi zaklel, da mora z novim letom začeti tudi novo življenje, da bo zastavil vse svoje moči, da bo njegovo novo življenje lepše in srečnejše — skratka, da mora biti bodočnost od tega dne vedra in vesela!

Zal se seveda vsi dobri sklepi nikoli ne izpolnijo. Mnogo, premnogo idealnih načrtov se kmalu spej razgubi, razblini v nič, kakor da jih nikoli ne bi bilo, spej drugi se izprevržejo ravno v nasprotno smer.

Zakaj tako je pač pri ljudeh, da je mnogo, mnogo težje dobre sklepe izvesti in pretvoriti v dejanje, kakor se pa v trenutku upornega razpoloženja odločiti zanje. Neki književnik je dejal, da bi bilo človeštvu v velik prid, če bi imelo leto več takih dni kakor je novo leto, ko gre človek vase in se bolj ali manj iskreno odloči za dober sklep. Teden dni, štirinajst dni, nu, tudi štiri tedne se takile sklepi še izvajajo, če izvzamemo manjše priložnostne prestopke. Potem pa spej zmaga »sila razmer« in »okolščin«, vsakdanje življenje nas spej uklene v svojo sivo enoličnost in pogoltno vse, kar je še ostalo zdravega in vedrega optimizma. In že je novo leto postalo »staro« z vso vsakdanjostjo, z vsemi grenkoba-

mi in bridkostmi preteklega leta...

Toda bodimo optimisti, ne glejmo prečrno vsaj ta edini dan v letu ne, bodimo vedri in upanja polni vsaj na Silvestrovo! Mislimo si, da je ravno novo leto 1934 posebno odločilno za vsakega posameznika izmed nas, za ves naš narod in za vesoljno človeštvo. Vsa ta nova leta po vojni so bila po svoje odločilna in važna, in slednje od njih je bilo usodnejše od prejšnjega. Zato smo trdno prepričani, da bo tudi leto 1934 pomembnejše od sedanjega leta, zakaj dogodki na vseh poljih se zgoščujejo in izoblikujejo, vse povsod vstajajo obrisi novega stremljenja in novega življenja — upajmo! — srečnejšega in veselejšega. Toda tvorci sreče in zadovoljstva smo na koncu koncev vsaj nekoliko tudi mi sami. Zato proč s črnogledstvom, proč z malodušjem, vedro in veselo zgrabimo za delo, z jasnim pogledom v bodočnost in z besedami velikega državnika v srcu:

Le neustrašen človek doseže kaj v življenju. S to zavestjo in s trdno odločnostjo odriniti vsakogar, ki ti stopi na pot, boš ključoval peklu in hudici, boš z mirno vestjo poslušal baharije svojih neprijateljev in živel v zavesti, da si vsemu in vsakomur kos.

Bankovce je dal tiskati ...

Ponarejevalci pristnih bankovcev

Leto dni je tega, kar so prijeli v Berlinu moža, ki je pred kakšnimi desetimi leti osleparil Portugaleko za 580.000 krat 500 pravih eskudov in omajal s tem narodno gospodarstvo in portugalsko valuto. Deset dolgih let se je skrival pred oblastmi, dočim se je večina njegovih pomagačev že zdavnaj pokorila v kolonijah ječah. Gol slučaj je razkrinjal tega genialnega goljufa. Zanimivo zgodbo o Herniesu-Döringu vam na kratko povemo:

V avgustu leta 1930. so zapečatili v Gdansk u »tvrdo« s sijajnim naslovom »American Imports and Exports« in našli pri tem velikopoteznem podjetju, v centru svetovnih ponarejevalcev denarja, tudi cele šope tistih zloglasnih portugalskih bankovcev, ki so pred 8 leti postali usodni portugalskim financam. Ob tej priliki so odkrili tudi mnogo dokazil proti tistim sleparskim diplomatom, ki so takrat imeli svoje umazane prste vmes. Toda tudi tistikrat niso mogli ugotoviti kdo je glavni krivec, tisti, ki je započel in velikopotezno speljal tako genialno transakcijo.

To je bilo tem usodnejše, ker so potrebovali prav v procesu portugalske narodne banke proti veleugledni angleški tiskarni Waterlow and Sons ime tega pretkanega goljufa. Portugalska narodna banka je bila tožila za odškodnino 300 milijonov Din.

Tisti skrivnostni neznanec si je dejal, da je treba spraviti v promet prave bankovce in ne ponarejenih. Z nestrpnostjo je čakal trenutka, ko je dala portugalska vlada angleški tiskarni Waterlow and Sons nalog za tiskanje 600.000 bankovcev po 500 eskudov. Treba je bilo torej, tako je modroval, dati angleški tvrdki še en nalog, naj z istimi klišeji natisne še eno naklado istih novčanic. Le kako, vraga, se mu je to posrečilo?

Pogled v nemško tiskarno za bankovce

S sijajnimi zvezami v vladnih krogih in zvezami z najbistroumnejšimi ponarejevalci si je ta poštenjakovič priskrbel prazen papir s podpisom guvernerja. Na ta papir je natipkal naročilo za 580.000 novih bankovcev iste vrste in iste vrednosti.

Ta nalog je predal angleški tiskarni »zaupnik«, neki z redi okrašen holandski »diplomac«, ki je hkratu jamčil s svojo osebo za ta »tajni nalog«.

Dejal je, da ne more Portugalska tega drugega naročila uradno spo-

ročiti, ker bi s tem zbudila neupravičen sum, da pripravlja inflacijo. Uradno so te novčance določene za kolonijo Angolo, zategadelj je treba odpraviti prve pošiljke natisnjenega denarja v kovčegih kot

»diplomatsko prtljago« v Hock van Holland »brez carinskega pregleda«, od onod bodo pa »blago« poslali dalje v Lizbono.

Ob istem času so odprli v Lizboni »Angolsko banko«, ki je z vso vne-mo razpečavala novi denar in ga vnovčevala za devize. Čez nekaj tednov je bilo v prometu že za dobrih 300 milijonov Din tega »pristnega« denarja, protivrednost je pa sprejemal »veliki neznanec« na Holandskem s posredovanjem kopice mešetarjev. Možakar, ki si je izmislil to genialno sleparijo, ni bil niti lastnik »Angolske banke«, niti holandski laži-diplomat, niti posrednik tvrdke Waterlow and Sons ga ni nikoli videl!

Banka je nameravala razpečati spet novo pošiljko bankovcev v vrednosti 600 milijonov, toda neka lizbonska banka je prav v tistem času

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršiti vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

zahtevala zaporo računa »Angolske banke«. Sodišču je pokazala dva »pristna« petstotaka, ki sta imela oba isto zaporedno številko. Na nujno vprašanje pri tvrdki Waterlow and Sons je prispela brzotjavka s poročilom, da je to dvojnik originalne novčance.

»v zmislu tajnega naloga za natis angolskih bankovcev«.

Čez nekaj tednov so bili lizbonski zapori prenapolnjeni. Portugalska narodna banka, ki jo je zgolj slučaj rešil popolnega propada, je neglede na ogromne izgube vzela vse bankovce tiste naklade iz prometa in tožila hkratu tiskarno Waterlow and Sons za odškodnino. Razvil se je strahovit škandal, toda povzročitelja drzne sleparije niso niti po obrazu poznali, še manj so pa vedeli njegovo ime in katere narodnosti je. Lani, deset let kasneje, je spet zgolj slučaj pomagal pravici.

Ta sleparija je zaradi tega edinstvena, ker gre za goljufijo s pravim denarjem, ne pa, kakor po navadi, s ponarejenim.

Milijonski zneski prisleparjenih vrednot presegajo vse slične »profite«. Kajti celo Nemec

Pahl, ki ima priimek najspretnейšega ponarejevalca vseh časov

in čigar ponarejene bankovce celo strokovnjaki označujejo za »prave«, je prigoljufal samo »borih« 50.000 mark.

Heunies — Döring, mož, ki so ga iskale vse kriminalne policije sveta celih deset let, je kmečkega porekla. Od navadnega tobačnega delavca se je povzpел do samostojnega tovarnarja, v času inflacije je pa postal najspretnейši »trgovec« povojne Evrope.

Vsem cenjenim naročnikom, inšerentom in bralcem želimo v novem letu 1934 obilo sreče in uspeha!

Uredništvo in uprava.

Glavni dobitnik

Sličica

Po večerji se jima je domišljija še bolj razvnela.

»Če pomislim, da bo jutri...« je rekel Stefan in oči so se mu zasvetile.

»Jutri!...« je vzdihnila Marta. »Sicer pa... Bože moj... zakaj ne? Saj poskuša svojo srečo kakor vsi drugi! Pa vzemimo, da se nama to pot res posreči! Kaj rečeš na to?«

»Tolikšna sreča lahko človeka še ubije... to rečem!«

»Da... od veselja... Prav imaš... O, Stefan!«

»Najno življenje bi se od danes do jutri popolnoma izpremenilo.«

»Nič več dolgov!«

»Na mestu bi si kupil tucat oblek, tebi pa petnajst.«

»Preselila bi se.«

»Pri priči!«

»V lepo vilo zunaj mesta.«

»Ne, to bi bilo predač. Sicer pa... naj bi imela avto!«

»Da, res, avto!... Seveda brez šoferja! Drugače ne bi bila mirna, če me bi ti sedel za volanom!«

»Kajpada brez šoferja! Počemu naj nama neki bo! Samo midva... midva čisto sama... čez hribe in doline!«

»Najprej bi delala izlete v okolico.«

»Potem pa na Špansko! Tja do Gibraltarja...«

»V duhu že vse vidim pred očmi... In potem skok v Maroko...«

»In v Alžir... In Tunis... V Afriki so ceste menda posebno dobre.«

»In v Italiji šele!«

»V aprilu... Italija je aprila posebno čudovita.«

»Toda... zdaj sem se spomnila... kaj pa tvoja pisarna?«

»Vrag jo vzemi! Prostost! Vse leto bo najino!«

»Pozimi pojdeva kajpak v Chamonix!«

»In na Tirolsko!... Potem pa v Nicol!«

»Pozabiti ne bova smela, da si zgradi vilo na Rivieri!«

»Ali pa na Španskem.«

»O tem bi se dalo še govoriti.«

»In ptičnico bi imela... in najlepše afriške in ameriške ptičke v njej.«

In papige in kakaduje!«

»In pse!«

»In mačke!«

»In akvarij, pa takega, da bo kakor podvodni vrt!«

»O, kolike sreče!«

Marta je tlesnila z rokama. In oba se od vseh teh pravičnijh mili-

jonov kar nista mogla pomiriti in sta kar kipela od samih velikih nadržtov, ki sta jih preresetavala do najmanjših podrobnosti.

Drugo jutro. Zrebanje je bilo opravljeno. Stefan se še ne upa vprašati, kakšen je izid; strah ga je. Otročje! Res, katero številko ima prav za prav njuna srečka?

»Marta, daj, pokaži mi srečko!«

»Srečko? Saj jo imaš vendar til Ali je mar nisi kupil?«

»Kaj?! Jaz?! To je pa že preveč! Saj menda še veš, da se nisem utegnil prerivat v tolikšni gneči! In da si rekla, da jo boš ti kupila!«

»O Bog! Tak je nisi kupil?«

»In ti tudi ne?«

Groza ju je prešinila. Nista več našla besede. Potem se je pa obe-ma izvil vzdih iz stisnjenih grl.

»Izgubljena sva!« je zajčala Marta. »Kako lahko bi bili zdaj vsi ti milijoni najini!«

»Kaj hočeš! Sanj je konec! Toda vse le še ni izgubljeno!«

»?«

Saj sva si denar za srečko prihranila. In zanj si lahko tudi kaj privoščiva.«

»Imenitno!... Pa pojdeva drevi v kino!«

— Polkovnik Macia, prvi predsednik španske pokrajine Katalonije, je na božič v Barceloni umrl, star 75 let.

— V Parizu so odkrili veliko vohunsko alero. Med drugimi so aretirali nekoga profesorja Martina, ki obvlada 68 jezikov in narečij. Za vohunstvo ga je pridobila voditeljica podjetja, 37letna Lidija Stahl, ki ga je s svojimi čari popolnoma omrežila.

— Umrl je londonski čudodelni kirurg Ernest William Blake. V 40 letih prakse je ozdravil več ko 900.000 ljudi. K njemu so prihajali bolniki z vsega sveta; kjer drugi zdravniki niso več vedeli kod ne kam, je Blakovo znanje bolezen vsaj ublažilo, če že ne ozdravilo. V Londonu si je morda najeti še drugo stanovanje, za katero ni nihče vedel, da si je mogel privoščiti kakšno urico počitka. Lani je šel ves izžupan v Južno Afriko na oddih, pa so tamkajšnji bolniki zvedeli in ga tako oblegali, da je moral še bolj vpreči. Njegovi bolniki so bili iz vseh plasti prebivalstva; od nekaterih je dobival knežje honorarje, od drugih, siromakov, ni vzel beliča. Zadnja leta je spal komaj 2—3 ure na dan. Umrl je od zgaranosti.

— Najidealnejši hollywoodski zakon se je skrhal. Mary Pickfordova, ena izmed najslavnejših ameriških filmskih igralk, je tik pred nastopom zvočnega filma, je vložila tožbo za ločitev od svojega nič manj slavnega moža Douglasa Fairbanka. V tožbi pravi, da je njen mož »duševno sirov in da jo je zanemarjal«.

Postranski zaslužek

Pariz, v decembru.

Mamila so današnje dni že kar »v modi«, zlasti v velikih mestih. Vse peša: varnost prometa, veselje do dela, volja in moškost.

Zaradi tega se je zdelo pariški policiji potrebno razposlati križem milijonskega mesta svoje najboljše agente, ki bi naj ugotovili, kje je tajno skladišče mamil, kajti opaziti je bilo, da se je v poslednjem času spet razpasla grda in pogubonosna navada uživanja narkotičnih sredstev.

Policija je zaprla nekaj sumljivih ljudi, toda njihova nedolžnost se je kaj kmalu izkazala. Morali so jih spet izpustiti. Pretresali so vse možnosti, preiskali vse sumljive kotičke, zakotne beznice in tržne kavarne, toda ves trud je bil zaman.

Nekega dne je dobila kriminalna policija pismo s tako vsebino: »Vest mi nalaga dolžnost, da sporočim policiji, ki že tedne in tedne zaman stika za prodajalci mamil, uspehe svojih opazovanj. Mislim, da vam bodo ta opazovanja, ki so plod mojega zanimanja za detektivske igre, ključ za razkrinkanje škodljivcev človeške družbe. Po mojem gre za knjigarno Delveaux v rue de Rivoli. S spoštovanjem N. N. Ne zamerite, ker se ne podpisem, prepričan sem pa vendar, da mi boste verjeli.«

»Gobeždanje,« je dejal kriminalni uradnik, ko je prečital pismo, »spet bi se rad nekdo prislinil v naše vrste.«

»Nikaril,« je menil tovariš, »morda pa mož res pošteno misli. Poskusimo lahko, saj nič ne stane!«

Drugo jutro je peljal policijski avtomobil — energično zvonec — s šestimi policijskimi uradniki skozi elegantno Rue de Rivoli. Mr. Delveaux, lastnik v pismu omenjene knjigarne, je gledal z zanimanjem na ulico. Zgoditi se je moralo v resnici nekaj nenavadnega, ali se je pa policija zmotila, da se vozi ob belem dnevu po tako gosposki in imenitni ulici. »Ni

mogoče, da bi v našem okraju bili zločinci doma,« je dejal knjigarnar svojemu prodajalcu. »Niti pomisliti si ne upam na to, gospod,« je uslužno odvrnil mladenič.

Toda ko se je hip nato ustavil policijski avtomobil prav pred knjigarno, je lastnik osupel prebledel. Sprejel je moke postavbe nad vse prijazno in navidezno popolnoma miren in jih skromno vprašal po njihovih željah.

»Gre za veliko stvar, Monsieur Delveaux. Iščejo namreč skladišče mamil, kajti v poslednjih tednih slišimo vsepovsod, da nekdo razpečava uničujoča mamila med naše meščane. Poslali so nas tudi k vam, da preiščemo vse prostore. Oprostite, saj smo prepričani, da bo preiskava brez uspeha, toda ukaz je ukaz.«

M. Delveaux je spremlil gospode po vseh prostorih svoje trgovine. Gledali so na levo in desno, stikali na policah za knjigami, potrkali tu pa tam na zid, da ni nemara kje votel. Toda

Po katastrofi

Pretrčljive slike sobotne železniške nesreče pri Parizu

Kri, kri, kri...

Sedem stopinj pod ničlo. Strupena megla prodira v kosti. Tema, da skoraj ne vidiš pet metrov pred se. Vidiš pa, slutiš grozotno drobovje zmravljenih lesenih vagonov. 105 km na uro...

In med trskami razkanih klopi mehko, še toplo človeško meso... Krvava gmeta mož, žena in otrok, ki so se z božičem v srcu peljali domov.

Klopi, tla, stene: vse je obrizgano s krvjo. In vmes razcapana obleka, raztrgani šolarski zvezki in knjige. In kri, povsod kri. Tak mrz je, da je zmrznila, kapniki krvi vise s stopnic...

*

— Japonska cesarica je povila prestolonaslednika. Njeni dosedanjí štiri otroci so bile vse hčere; ena ji je v starosti 6 mesecev umrla.

— Strašna železniška nesreča je zadela Francijo dan pred svetim večerom: 23. t. m. ob 9. zvečer je pri Lagnju, 25 km od Pariza zavozil brzovlak s hitrostjo 105 km na uro v drugi vlak, ki je stal na progi, in ga zmrnil. Več ko 200 ljudi, med njimi mnogo otrok, je našlo strašno smrt, okoli 300 jih je pa nevarno ranjenih. Ta katastrofa je najhujša železniška nesreča vseh časov in dežel. Krivi so ji silna megla, nedelovanje signalnih naprav, prevelika hitrost ekspresa in leseni vagoni; če bi bili kovinski, sodijo, da bi bilo žrtev desetkrat manj.

— Tale ganljivi prizor se je ondan pripetil v Toplicah na Češkem, da so se mnogim zasolile oči: Pred gledališčem je zašel neki jazbecar v gnečo avtomobilov in ni vedel kod ne kam. V smrtni nevarnosti se je tedaj kuža vsedel na zadnje noge, se vzravnaval in mlo zaprosil milosti. Šofer je ustavil voz in psička rešil.

— V smrt se je nakihal neki mlad mož iz Leydna na Nemškem. Nenadoma je začel kihati in ni mogel več nehati. Zdravniki si niso znali pomagati in so ga poslali na univerzitetno kliniko. Tam so mu dali uspavalne praške, ker niso pomagali, so mu pa vbrizgali še morfina. Vse zaman; še v spanju je neprestano kihal. Peti dan je nesrečni kihalec od izčrpanosti umrl.

— Praške električne centrale porabijo na leto 5100 vagonov premoga.

— Letos je minilo 50 let, kar vozi orient-ekspres med Parizom in Carigradom.

Na prvo vožnjo 1. junija 1883 se je peljalo iz Pariza 34 potnikov. Do Carigrada je vlak potreboval 75 ur (3098 km), danes pa prevozi to progo v 60 urah in 50 minutah.

— Na Dunaju je te dni povila neka siromašna 45-letna žena svojega 29. otroka. Od njenih otrok je 23 dečkov in 6 deklic, 12 dečkov in 4 deklice še žive.

— Lipski proces se je v soboto končal. Sodisce je oprostilo vse tri obtožene Bolgare in Nemca Torglerja, za krivega je pa spoznalo Holandca Vanderlubba in ga obsodilo na smrt. Holandska vlada bo proti obsodbi v Berlinu intervenirala, ker za požig državnega zbora takrat, ko se je zločin izvršil, nemški zakonik še ni določil smrtno kazni.

— Kriza vendarle ponehava! Zveza narodov je na podlagi podatkov iz 60 držav izračunala, da se je svetovna trgovina v pol leta od aprila do oktobra popravila za 12 odstotkov. Najhujša kriza bi bila torej prestana.

— Nekaj zanimivih števil prinašajo časniki o letošnjem ligaškem tekmovalstvu za nogometno prvenstvo Jugoslavije. Igralo se je vsega skup 110 tekem, vsak klub je z vsakim nasprotnikom odigral po dve tekmi. Na vseh teh tekmah so prodali 260.280 vstopnic, kosmati dohodki vstopnic znašajo 3.254.625,50 Din. — Največ je vrgla tekma BSK : Jugoslavija (106.680 Din), najmanj Vojvodina : sarajevska Slavija (5.690 Din). Na skupščini jugosl. nogometne zveze v Beogradu so z veliko večino priznali razveljavljeni Haškovi tekmi z beograjsko Jugoslavijo in novosadsko Vojvodino, tako da je Hašk prišel na tretje, Jugoslavija pa padla na peto mesto.

nikjer ni bilo opaziti ničesar sumljivega. V najzadnjem kotičku, kjer še luči ni bilo, (zaradi varčevanja, je dejal gospodar) se je spotaknil uradnik ob kup razkošno vezanih knjig. Že se je hotel vljudno oprostiti zaradi svoje nerodnosti, ko je nenadoma opazil v siju svoje žepne svetiljke za odprto platnico vdolbino v celém obsegu velikosti knjige, ki je bila napolnjena s samimi zavojčki mamil. Platnica knjige je bila samo markirana, prav za prav je bila to škafka.

»Stoji! Torej ste vendar vi tisti dični makopridnež!« je zavpil policijski uradnik in mu posvetil s slepico v obraz. Razkrinkani zločinec se je zdrnil. Može so ga prijeli in mu spotoma do voza nataknil okove.

Ko so se vrnili v »imenitno« knjigarno, so šele opazili, kako prebrisan in in iznajdljivo je bila urejena ta »knjigarna«. Tisoč in tisoč luksuznih goljufivih vezav je bilo v določenem redu zvrščenih med pristne knjige.

Gospodu Delveauxu se bo pač nekaj let samo sanjalo, kako lepo solnce sije. Svoj »skromni« postranski zaslužek bo moral drago plačati. *

V avli pariške vzhodne postaje. Krsta pri krsti, dve sto krst. In okoli njih oni, ki so ostali živi.

Na mizah so razgrnjeni sezname s številkami in imeni. Neka ženska kakih štiridesetih let vzame v roko polo in jo hitro preleti.

»Tale je!« se obrne k dvema spremljevalkama. »Številka 223.«

Iz načina, kako je to rekla, se vidi, da ne sluti strahotnega pomena te številke.

»Takoj bomo izvedele, kje je,« reče spremljevalkama. »Če je v bolnici, smo v četrto ure lahko pri njej.«

Polijski komisar je ravno nekoga odpravil. Dama se obrne k njemu:

»Ali bi hoteli pogledati zastran številke 223?«

»Gospodična Jeanne X., 22 let, stanujoča v ulici N...«

»Da.«

»Ali ste sorodnica?«

»Mati.«

In potem, iznenada, čeprav se komisar ni izdal z besedo ne s kretnjo, komaj slišno, pojemajoče:

»Mrtva?...«

»Gospa...«

»Tak povejte... torej živi?«

»Gospa, če želite, vas bo stražnik spreml...«

Vsa kri ji je izginila z lic. Solze so se ji vlije iz oči. V eni sekundi je prestala desetletja. Prišla je kot mladostna žena. Strta starka je odšla...

*

Krsta pri krsti.

Nekatere merijo komaj en meter. Otroci.

Božič 1933...

Qu.

Nevesta je zastavil

Gradec, v decembru.

Nekje v Avstriji sta se nastanila v septembru mlada zaročenca v prijazni gostilni »Pri dobri mamici«. Oba sta bila lepo oblečena in sta tudi sicer napravljala prav dober vtis.

Konec prvega tedna je zahtevala »dobra mamica« plačilo računa, toda takrat se je mlademu ženinu tako strašno mudilo po opravih v Gradcu, da ni utegnil plačati niti hrane niti stanovanja. Sicer je pa krčmarici obljubil, da bo plačal po povratku vse v redu in ji bo prinesel iz mesta še kakšno malenkost v dar za skrbno postrežbo. Prav topla ji je priporočal svojo »vročo ljubljeno« nevestico in jo naprosil, naj pazi nanjo kakor na punčico svojega očesa.

Toda »zvestega« ženina ni in od nikoder ni. Že tretji mesec teče, odkar čaka »dobra mamica« na svoj denar, še huje je pa mali nevestici, ki je ostala brez beliča sama in zapuščena brez tople obleke in brez toplote svojega »vroče ljubljenega« ženina.

Krčmarica se je ubogega dekleta usmilila — punče je brez svojcev — in jo zaposlila v svoji hiši kot dekle. Če je to revše že izgubilo ženina, je dobilo vsaj toplo obleko in dobro mamico.

Vsa poizvedovanja za brezvestnim ženinom, ki je baje trgovski potnik Adolf Sp., so ostala dosihdob brez uspeha.

Poravnajte naročnino!

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

47. nadaljevanje

Starec je osupnil:

»Kaj ste mar svoji materi povedali?«

»Da, takoj ko sem prišel domov. Zdaj ve vse o načrtu, ki sem tako dolgo sanjal o njem in ki se je po vaši zaslugi uresničil.«

Francov glas je trepetal od ganjenosti.

»Nič ne ve,« je spet izpreletelo Horvina. »Ilona je ohranila svojo skrivnost.«

»To je bilo prvo, kar sem vam hotel povedati,« je končal mladi mož. »Toda prišel sem še iz drugega vzroka, gotovo ste že ugenili: da vas vprašam, kako je mojemu nesrečnemu stricu.«

Obraz dr. Horvina, ki se je bil pri Francovih besedah malo razvedril, se je spet zastrl.

»Na žalost ne čisto tako, kakor sem upal,« je tiho odgovoril.

Franc je pobledel.

»Ni mogoče, gospod doktor! Kaj se je zgodilo?«

»Za zdaj še nič hudega, in upam da se moje slutnje ne bodo uresničile. Toda ne smem vam zamočati, da sem kmalu po vašem odhodu opazil pri pacientu neki nemir, ki se mi zdi sumljiv.«

»Saj je bilo vendar pričakovati vročice, kakor po vsaki operaciji, ali mar ne, gospod doktor?«

»Da, navadne vročice. Toda le-te me ni strah.«

»Torej se bojite možganske mrzlice? ...«

»Da,« je tiho pritrdil zdravnik.

Mladi mož je še bolj prebledel. Saj je le predobro vedel, da je skoraj neizbežna posledica te mrzlice smrt!

Oba moža, očeta in sina, je prevzel isti strah. Oba sta mislila na strašno moralno odgovornost, ki sta jo bila s to operacijo prevzela. Francu so se zašibila kolena.

»Pogum, mladi mož!« ga je skušal potolažiti zdravnik. »Nikakega razloga še ni za obupavanje.«

Prijel ga je za roke:

»Oba sva storila svojo dolžnost. Če je še kakšna pravica v nebesih, bo šla ta strašna preizkušnja mimo naju. Če je ni... bova pa imela vsaj zavest, da si ne vi ne jaz nimava ničesar očitati... Nikoli ne bi preboleli, če bi moral misliti, da bi nekega dne prišli in mi očitati, da sem bil pri operaciji premalo pazljiv ali celo lahkomišeln.«

Franc je osuplo pogledal kirurga. In skoraj ogorčen nad njegovo domnevo je vzkliznil:

»Takšna misel mi niti v sanjah ne more priti na um, ker bi pomenila višek nevhvaležnosti. Če bi se res zgodilo, česar se bojite, ne bo od tega niti najmanj prizadeto moje spoštovanje do vas, ne hvaležnost — kolnem se vam!«

»O, hvala vam!« je zamrmral Horvin, sam pri sebi je pa dodal: »Kaj mi mar sodba drugih ljudi, samo da mi on odpusti!«

Kirurg je postal spet miren.

»Pojdite z menoj!« je pozval Franca.

Odvedel ga je v Cirilovo sobo. Bolnik je ležal na postelji in njegova

glava je bila vsa v obvezah. Spal je skoraj nepremično, le zdaj pa zdaj se je krčevito zgenil.

»Poglejte ga!« je zašepetal kirurg.

Asistent, ki je sedel zraven postelje, je vstal. Franc je pristopil bliže in se sklonil k operirancu.

»Skoraj nič vročine, nič delirija...«

»Res... Toda privzdignite mu trepalnice!«

Mladi mož je storil, kakor mu je rekel kirurg.

»Oči so čudne srepe.«

»To me ravno vznemirja.«

Nekaj minut nato sta bila spet v zdravnikovi sprejemnici.

»Jutri,« je zamrmral Horvin. »Jutri bomo vedeli.«

»A dotlej? ...«

Starec je onemoglo skomignil z rameni. In potem je skoraj proseče povzel:

»Do jutri morate pred materjo skriti svoj strah...«

»Da,« je trepetavo prikimal mladi mož. »Gledal bom, da se ne izdam, zakaj takšno odkritje bi jo umorilo.«

»Kako ga ljubi... še zmerom...« ga je izpreletelo.

Franc se je poslovil.

»Vašo besedo imam,« je dejal starec že pred vrati. »Karkoli se zgodi, vaše zaupanje vame ostane neomajno, kaj ne?«

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje, barvanje in svetlokanje

»Zanesite se, gospod doktor,« je iskreno odvrnil Franc in mu toplo stisnil roko.

Prišel je bil poln zaupanja in nad. Vračal se je v težkih skrbih, s strahom v srcu. In neprestano ga je preganjala misel:

»Moja krivda bo... moja krivda bo...«

Ceprav je Franc obljubil kirurgu, da ne bo materi priznal pravega stanja dr. Milavca, ji ni mogel popolnoma utajiti resnosti položaja. Že iz oči mu je brala, da ji noče vsega povedati.

»Kako je, Franc?« je bilo njeno prvo vprašanje, ko se je sin vrnil domov.

»Ni slabo, mamica... Nekaj vročine seveda ima, a to je po vsaki operaciji. Zastran tega se ni treba nič bati. Jutri ali pojutrišnjem bo pa tudi vročina popustila, in takrat šele bo zdravnik lahko povedal, kako in kaj...«

Ilona ni odvrnila oči od Franca. Zdajci jo je izpreletelo.

»Laž!« je pomislila. »Nasmeh na njegovih ustnicah ni iskren. Pomiriti me hoče, pa je sam v skrbih.«

»Ali si mi res vse po pravici povedal?« ga je iznenada vprašala,

Mladi mož je prebledel, potem mu je pa vsa kri udarila v obraz.

»O, mama, kaj mi mar nič več ne zaupaš?«

Glas mu je drhtel od bolesti in oči so se mu zameglile. Ilona je izprevidela, da bi bilo jalovo siliti vanj; samo v še večjo zadrego bi ga spravila, priznal ji pa ne bi — predobro je poznala značaj svojega otroka.

»Zdelo se mi je, da mi nekaj prikrivaš in da se skriva nemir v tvojih očeh...«

»O, ne, mamica, motiš se! Kaj naj bi ti prikrival?«

Toda toliko poguma ni imel, da bi ji pogledal v oči. — — — — —

Ko je Franc popoldne odšel k predavanju, je v Iloni dozorel sklep.

»Slehera minuta, ki jo zamudim,« si je dejala, »utegne postati usodna. Kdo ga bo branil, če ne jaz? Horvin? Ha, ha!«

Madžarka je bila prepričana, da je Ciril v nevarnosti. Neki glas ji je pravil, da se je operacija ponesrečila in da se ji sin tega ne upa priznati. Toda negotovosti ni mogla več prenašati. Zato se je odločila, da pojde k Horvinu in bo od njega zahtevala, da ji pove čisto resnico. In gorje mu, če...

Zgodaj popoldne se je ustavil pred sanatorijem dr. Horvina voz in iz njega je stopila dama z zastrtim obrazom in krenila proti vhodu.

»Gospa želi?« jo je ustavil sluga.

»Nekaj bi rada izvedela,« je odgovorila neznanka in stisnila slugi srebrnik v roko. »Ali ni gospod doktor imel včeraj dopoldne nevarne operacije?«

»Oprostite, gospa, zastran tega bi se morali...«

»Vem... Toda mislila sem si, da boste nemara tudi vi vedeli... Slišala sem namreč, da se je operiranec stanje zelo poslabšalo...«

»Če že veste... Da, od strežnikov sem slišal, da je slab... Menda ima možgansko mrzlico.«

»Slutila sem,« je zamrmrala Ilona in vztrepotala. Nato je odstrla obraz.

»Ali je gospod doktor doma?«

»Da.«

»Peljite me k njemu!«

»Dovolite, gospa,« je nekam v zadregi odgovoril sluga. »Peljal vas bom v čakalnico in vas najavil gospodu doktorju. Ali vas smem prositi za ime?«

»Ime je postranskega pomena,« je odgovorila. »Če me gospod doktor ne bi hotel sprejeti,« je nato malone grozeče dodala, »mu povejte, da moram brezpogojno govoriti z njim v važni zadevi.«

Po Francovem odhodu se Horvin skoraj ni genil od Milavčeve postelje. Njegov obraz je bil resen in zaskrbljen.

»Če se čez nekaj ur ne obrne na boljše, pomeni zanj neizogibno smrt. In najhujše je, da sem brez moči proti njej.«

Potem se mu je pa spet neznatno razvedril obraz in nov up ga je prešinil:

»Ne, ne, saj ni mogoče, da bi se usoda tako kruto maščevala nad menoj. O, ozdravel bo... rešil ga bom.«

Tedaj so se tiho odprla vrata in vstopil je sluga.

»Gospod doktor, neka dama želi z vami govoriti. Imena ni povedala. Dejala je samo, da prosi takojšnjega

sprejema, ker gre za zelo resno stvar.«

Kirurg je vztrepetal.

»Ilona!« je zamrmral. »Franc se je izdal!«

Horvinu so se zamajala kolena. Toda takoj se je spet zbral.

»Kakšna je ta dama?«

»Visoka, temnopolta in lepa, kolikor sem mogel presoditi. Zdela se mi je v velikih skrbih.«

»Odvedite jo v moj kabinet in ji povejte, da takoj pridem.«

Ko je sluga odšel, se je kirurg obrnil k asistentu.

»Ostanite ves čas pri bolniku... Če bi se kaj izpremenilo, pošljite brez odloga pome.«

Minuto nato je bil kirurg v svojem kabinetu. Tam je že čakala zastrta neznanka.

Horvin jo je vzlic tenčici prvi mah spoznal. Brez besede je obstal pri pisalni mizi. Ni pobesil glave; njegove oči so vzdružale srepi Madžarkin pogled.

»Moj obisk vas je presenetil?« je naposled izpregovorila Ilona.

»Ne, gospa; pripravljen sem bil nanj.«

Madžarka ni mogla skriti osuplosti.

»Da, pričakoval sem vas, ker sem slutil, da najin sin — glas mu je kljub obupnemu naporu, da bi mu ohranil trdnost, vztrepetal — ne bo mogel prikriti svojega nemira in da boste takoj prihiteli k njemu, ki mislite, da je v nevarnosti.«

»Niste se zmotili. Da, prišla sem, da ga bom branila.« Nenadoma je povzdignila glas. »Branila pred zločinskimi početjem človeka, ki se ni ustrašil vnebovpijočega zločina, samo da zadosti svojim strastem... Toda če sem takrat sklonila glavo in molčala, sem danes trdno odločena razkrinkati vaš novi zločin in vas spraviti pravici v roke.«

Glas ji je drhtel od jeze in neizprosnega sovraštva. Horvin je sklonil glavo pod težo očitkov. Vdano, a s trdnim glasom je odgovoril:

»V vaših besedah, gospa, je nekaj resnice.«

Ilona se je zdrznila.

»Tako cinični ste, da celo priznate?« je kriknila.

»Da, priznam. Grešil sem... toda za eno samo minuto nepremišljenosti in blaznosti delam pokoro vse življenje... Da, pogum imam in ne cinizem, da priznam... A tod se moje priznanje neha. Samo iz želje, da popravim svoj greh, samo da dokončam svojo trnjevo pot pokore — samo zato sem prevzel težko nalogo, v kateri hočete vi videti nov zločin. Kolnem se vam, gospa, moja želja, da Milavca ozdravim, je bila iskrena, iskrena moja volja, da tudi vam vrnem vsaj malo veselja, vsaj malo sreče, ki sem vam ju vzel s svojim dejanjem.«

»Prazne besede! Pa pustimo to; nisem zato prišla. Vedeti hočem, kako je z nesrečnejšem in ali je res v nevarnosti, kakor sem presodila iz sinovega vedenja?«

»V nevarnosti?... Zdaj še ne. Toda kriza je blizu, in takrat sam Bog ve, kako bo... Kakor vidite, vam ne prikrivam resnice... ker je moja vest čista...«

»Čista, ha, ha!«

»Ilona!«

»Prepovem vam izgovoriti moje ime! Moje srce ne pozna več usmiljenja. Oko za oko, zob za zob: zlo bom poplačala z zlom, osveto z osveto.«

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

18. nadaljevanje

Anglež se je zahvalil za pojasnilo in se odpravil v imenovano ulico. Gospod Boville je bil v svojem kabinetu. Ko ga je Anglež zagledal, se je zgenil; kazalo je, da se ga od nekega spominja. Toda gospod Boville je bil tisti trenutek tako obupan in je imel toliko opravka s samim seboj in s svojimi mislimi, da se pač ni utegnil ukvarjati s prošlostjo.

Tujec mu zada z malomarnostjo, ki odlikuje sinove Velike Britanije, isto vprašanje kakor malo prej županu.

»O, gospod,« vzklikne gospod Boville, »vaš strah je še preveč upravičen; iz istega vzroka sem tudi jaz že na robu obupa. Vteknil sem v Morrelovo podjelje dve sto tisoč frankov — do to svoje hčerke, ki bi se imela čez štirinajst dni poročiti. Obrnil sem se na Morrela, da mi pol vsote vrne do petnajstega, a ni tega še pol ure, kar se je oglasil pri meni in mi povedal, da mi ne bo mogel plačati, če se dotlej ne vrne Faraon.«

»E,« meni Anglež, »to še ne pomeni, da je vaš denar izgubljen. Če vam danes ne more plačati, vam bo pa ob mescu.«

»Ob mescu? Ha, ha! To pomeni, da je Morrel na kantul.«

Anglež se je za trenutek zamislil, potem je pa dejal:

»Ta terjatev se vam po tem takem zdi ogrožena?«

»Ogrožena? Izgubljena!«

»Prav. Jaz vam jo odkupim!«

»Vi mi jo odkupite?«

»Da.«

»Seveda z velikanskim odbitkom?«

»Ne, za dve sto tisoč frankov, zakaj naša tvrdka,« se nasmehne Anglež, »se ne ukvarja z umazanimi posli.«

»In plačate v gotovini?«

Anglež vzame brez besede iz žepa zavitek bankovcev; utegnili jih je biti dvakrat toliko, kolikor je imel Boville dobiti. Nadzornikove oči so se zasvetile, toda premagal se je in dejal:

»Opozoriti vas moram, da po vsej verjetnosti ne boste dobili nazaj niti šest odstotkov te vsote.«

»To se mene ne tiče,« odvrne malomarno Anglež. »To je stvar tvrdke Thomson & French, po katere naročilu ravnam. Nemara ji gre v račun, da uniči svojega tekmeča. Vem samo to, da vam moram plačati to vsoto brez odbitka. Zahtevam le posredovalnino.«

»O, z največjim veseljem!« vzklikne Boville. »Navadno plačujejo poldrugi odstotek. Ali hočete dva? Ali hočete tri? Pet? Ali še več? Govorite!«

»Gospod,« odvrne Anglež, »kakor moja tvrdka, se tudi jaz ne ukvarjam s takimi kupčijami. Ne, za posredovalnino zahtevam nekaj čisto drugega. Vi ste jetniški nadzornik?«

»Že štirinajst let.«

»Ali vodite zapisnike o prihodu in odhodu jetnikov in pripombe o njih?«

»Vsak jetnik ima svoj akt.«

»Nu, da vam odkrito povem, v Rimu sem bil v šoli pri nekem siromašnem abbéju, ki je čisto iznenada izginil. Pozneje sem izvedel, da je zaprt na kastelu Ifu; zdaj bi pa rad kaj več dognal o njegovi smrti. Ime mu je bilo abbé Faria.«

»O, prav dobro se ga spominim,« odgovori gospod Boville. »Blazen je bil.«

»Res? Kako blazen?«

»Trdil je, da pozna neizmeren zaklad, in je ponujal vladi nore nagrade, če ga izpusti.«

»Siromak! In zdaj je mrtev?«

»Da, gospod, umrl je pred dobrimi pelimi ali šestimi meseci, februarja je bilo. Dobro se še spominim, ker se je takrat nekaj nenavadnega zgodilo.«

»Nenavadnega?« vpraša nebrizno Anglež.

»Abbéjeva celica je bila kakih petdeset čevljev od ječe nekega bonapartističnega agenta, skrajno nevarnega moža in enega izmed onih, ki so leta 1815 največ pripomogli k uzurpatorjevi vrnitvi.«

»Res?« meni malomarno Anglež.

»Da, leta 1816 ali 1817 sem ga sam imel priliko videti. Brez vojaške straže ni bilo varno iti k njemu. Name je napravil globok vtis; njegovega obraza ne bom nikoli pozabil.«

Anglež se komaj vidno nasmehne.

»Rekli ste, da sta bili celici...«

»Le kakih petdeset čevljev vsakega. Toda vse kaže, da si je ta Edmond Dantès, tako je bilo namreč nevarnemu jetniku ime, znal priskrbeli orodje ali si ga je pa sam napravil, zakaj med obema celicama so odkrili podzemeljski hodnik.«

»Očividno pripravljen za beg?«

»Da; toda na njuno nesrečo je abbéja zadela kap in je umrl.«

»Razumem; njegova smrt jima je prekrizala naklepe.«

»Samo abbéju; zakaj Dantès je ravno v njegovi smrti našel novo pot za izvedbo svojega načrta. V veri, da na Ifu mrliče na pokopališču pokopavajo, je spravljal truplo v svojo ječo, se namestu njega zašil v vrečo in čakal, da ga odneso.«

»Tvegana stvar,« meni Anglež. »Mož je imel pogum.«

»Saj sem vam rekel, da je bil nevaren. Toda na srečo je sam rešil vlado vseh skrbi.«

»Kako?«

»Na Ifu kajpada ni pokopališča; mrtvecem privežejo kratkotelo za noge 36 funtov težko kroglo in jih vržejo v morje. Lahko si mislite, kakšne občutke je moral imeti begunec, ko so ga zavihteli čez skale. Rad bi videl, kakšen obraz je napravil.«

»Torej je utonil?«

»Menda!«

»In guverner gradu se je na lep način hkratu odkrižal blaznega in nevarnega jetnika?«

»Kaj pa dal?«

»Toda o tem so morali napraviti zapisnik?«

»Seveda! Če je imel Dantès sorodnike, jim pač ni moglo biti vseeno, ali je še živ ali ne.«

»Nu, zdaj so lahko brez skrbi, če imajo kaj podedovati po njem. Saj pač ne more biti dvoma, da je mrtev?«

»Kje neki! Če žele, lahko dobe črno na belem.«

»Toda, da se vrneva k zapisnikom...«

»Res... Ta istorija naju je zmotila. Oprostitel!«

»Kaj naj oprostim? To istorijo? Narobe; zelo me je zanimala!«

»Saj tudi je zanimiva... Hoteli bi torej videti vse, kar je v zvezi z vašim nesrečnim abbéjem? Stopite z menoj v pisarno, pa vam pokažem.«

V nadzornikovi pisarni je vladal najlepši red; sleherni register je imel svojo številko, vsak akt svoj predal. Boville ponudi Angležu naslanjač, mu nanosi registre in akte, sam pa sede v kot in se zatopi v čitanje časopisa.

Anglež je brez težav našel akte, ki so se tikali abbéja Faria. Toda kazalo je, da je istorija, ki mu jo je povedal Boville, zbudila njegovo zanimanje, zakaj ko je opravil z abbéjem, je listal dalje, dokler ni prišel do Dantèsovih aktov. Tu je našel vse zbrano in lepo urejeno: ovadbo, zaslisko, Morrelovo prošnjo in na njej robno pripombo gospoda Villeforta. Neopazeno je zgenil ovadbo in jo vteknil v žep, prebral zapisnik o zaslišanju in opazil, da manjka v njem Noirtierjevo ime; nato je prebral še prošnjo, datirano z 10. aprilom 1815. V njej je gospod Morrel po Villefortovem nasvetu z najboljšim namenom — takrat je bil namreč še Napoleon na površju — povelečeval Dantèsove zasluge za cesarja. Zdaj je vse razumel. Morrelova prošnja je postala po drugem izgonu Napoleona strašno orožje v rokah državnega pravdnika. Zato se tudi ni več čudil opazki, ki jo je zagledal zraven jetnikovega imena:

Strasten bonapartist; sodeloval je pri Napoleonovem begu z Elbe.
Edmond Dantès Zaprt mora biti v najbolj skrbiti ječi in pod najstrožjim nadzorstvom.

Pod to pripombo je bila druga roka napisala:

»Glede na gornjo opazko se ne da nič napraviti.«

Anglež je primerjal opazko zraven Dantèsovega imena z Villefortovo pripombo na Morrelovi prošnji in videl, da izvirata obe od iste roke, namreč Villefortove. Glede spodnje pripombe si je pa dejal, da jo je bržčas napisal kateri nadzornik, ki je bil Dantèsu nekoliko naklonjen, a se je moral iz gornje opazke prepričati, da mu ni moči pomagati.

Nadzornik je bil, kakor smo že rekli, obziren in ni hotel Angleža motiti pri pregledovanju registrov; zato je bil sédel k oknu in čital časopis. Tako ni mogel videti, kako je Anglež spravljal v

žep ovadbo, ki jo je napisal Dantès v senčnici očeta Pamfila. Pa tudi če bi bil videl, bi bil eno oko zatisnil; česa vsega človek ne napravi, če ve, da se mu obeta 200.000 frankov v gotovini!

»Hvala!« pravi tedaj Anglež in bučno zapre register. »Našel sem, kar sem hotel vedeti, in zdaj je na meni vrsta, da izpolnim svojo obljubo. Napravite pismo, da mi odstopite svojo terjatev.«

Gospod Boville je hitel pisati potrdilo, Anglež je pa med tem naštel na mizo za 200.000 frankov bankovcev.

VI

Pri Morrelovih

Kdor bi bil nekaj let prej zapustil Marseille in se vrnil v času, ko je Dantès po tolikih letih spet stopil na rodna tla, bi bil osupnil nad izpremembami pri Morrelovih.

Nameslu udobstva in sreče, ki vejeja iz hiše, kjer je blagostanje doma, bi bil že na prvi pogled opazil neko žalost in čudno potrtost. V pisarnah, kjer je prej kar mrgolelo uradnikov, sta bila ostala le še dva: Emanuel Raymond, mladenič kakih štirindvajsetih let, ki je ljubil Morrelovo hčerko, in stari enooki Cocles, ki je opravljal posle blagajniškega sluga. Pri le-tem je nastopila nenavadna izprememba: napredoval je bil namreč za blagajnika, hkratu pa padel na slugo. Drugače je pa ostal, kakor je bil: potrpežljiv, zvest in zanesljiv, kakršnega ne bi človek izlepa kje snel.

Sredi občne potrtosti, ki je težila Morrelove, je bil Cocles edini, ki mu nesreča na videz ni šla do živega. Toda čitatelj naj ne misli, da je bila ta pokojnost nemara izraz čustvene otopenosti, o, ne: bila je zgolj posledica njegovega neomajnega optimizma. Vsa ta leta, kar je bil pri Morrelu v službi, se je vse točno in natanko plačevalo, in zato si ni mogel niti misliti, da bi moglo biti drugače — prav tako, kakor se mlinar, ki mu žene mlin velika reka, ne boji, da bi mu zmanjkalo vode. Zadnji mesec je bil napravil obračun in našel razliko sedemdesetih centimov v korist blagajne: pri priči jih je nesel gospodu Morrelu. Šef se je grenko nasmehnil in spravljal drobiž v skoraj prazen predal:

»Lepo, Cocles, vi ste pravi bisser blagajnikov.«

Cocles je odšel zadovoljen, kakor bi bil rešil gospodarju milijon; zakaj pohvala gospoda Morrela je bila zanj več, kakor da bi mu kdo dal petdeset srebrnikov.

Toda od tega mesečnega zaključka je preživljal gospod Morrel strašne ure; že zato, da je mogel zaključiti ta mesec, je moral zbrati poslednje krajcarje in prodati celo del ženinega lišpa in srebrnine. Le tako je obvaroval svojo hišo sramote — toda blagajna je ostala popolnoma prazna. Ker se je šušljalo, da je Morrelovo podjetje tik pred polumom, mu ni nihče več hotel posoditi, in tako mu ni ostalo za vračilo 200.000 frankov, ki mu že

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapeljivke i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

čez nekaj tednov zapadejo, nič drugega, kakor upanje na vrnitev 'Faraona'; da se jadrnica vrača, je izvedel od neke ladje, ki je obenem s 'Faraonom' odplula iz Kalkute. Toda ta ladja je bila že štirinajst dni vsidrana v Marseillu, o 'Faraonu' pa še zmeraj ni bilo duha ne sluha.

Takšna je bila slika fisti dan, ko je zastopnik tvrdke Thomson & French v Rimu sklenil dogovor z gospodom Bovillom in se nato javil pri gospodu Morrelu.

Sprejel ga je Emanuel. Mladi mož se je ustrašil slehernega novega obraza, ker je vsakogar imel za upnika; zato je hotel prihraniti gospodarju nevšečni obisk in ga sam odpraviti. Toda tujec mu je odgovoril, da mora na vsak način osebno govoriti z gospodom Morrelom.

Emanuel je pritajil vzdih. Poklical je Coclesa in mu naročil, naj odpelje gospoda k šefu.

Na stopnicah sta srečala zalo deklico, ki je skoraj s strahom pogledala neznanca. Cocles tega ni opazil, zato pa tujcu ni ušlo.

»Ali je gospod Morrel v svoji sobi, gospodična Julija?« jo vpraša blagajnik.

»Mislim, da je,« odgovori obotavljivo se deklica. »Kar stopite naprej, Cocles, in mu najavite gospoda.«

»Ni potrebno, gospodična, ker me gospod Morrel ne pozna,« odgovori Anglež. »Vrli mož naj mu samo pove, da sem zastopnik tvrdke Thomson & French v Rimu, s katero je vaš oče v poslovnih zvezi.«

Deklica prebledi in odhiti po stopnicah nizdol, Cocles in tujec pa nadaljujeta pot v drugo nadstropje. Pred nekimi vrati se Cocles ustavi in potrka, nato pa povabi tujca, naj vstopi.

Morrel je sedel za mizo in srepel v neusmiljene številke svojih pasiv. Ko je zagledal tujca, je knjigo zaprl in mu ponudil stol.

Štirinajst let je zarezalo globoke sledove v podjetnikov obraz; ob pričetku naše povesti mu je bilo pet in trideset let in je bil torej zdaj v najlepših moških letih. Toda bil je malone že ves siv in čelo so mu preprezale globoke brazde; njegov nekdanji tako ravni in neustrašeni pogled je postal negotov in plah.

Anglež ga je opazoval skoraj s sočutjem. Morrela je to spravilo še v večjo zadrego.

»Želeli ste govoriti z menoj v imenu Thomsona & Frencha?«

»Da. Tvrški Thomson & French zapade prihodnji mesec na Francoskem kakih štirih sto tisoč frankov. Ker pozna vašo poslovno točnost, je pokupila vse menice z vašim podpisom, kar jih je mogla dobiti, in me pooblastila, da si jih dam izplačati, kadar zapadejo.«

Ladjedelec si je obrisal pot, ki mu je stopil na čelo.

»In imate menice pri sebi?«

»Da, gospod, za dokajšen znesek jih je.«

»Za koliko?« vpraša Morrel, zaman si prizadevaje, da bi se delal ravnodušnega.

»Najprej,« začne Anglež in potegne iz žepa listnico, »najprej imam tu 200.000 frankov, ki nam jih je gospod Boville odstopil. Priznate to terjatev?«

»Da. To vso to je gospod Boville naložil pri meni pred petimi leti na 4 in pol odstotka obresti; zapade mi petnajstega prihodnjega meseca.«

»Drži. Potem imam 32.500 za konec tega meseca.«

»Da,« prikima Morrel. Misel, da bo moral prvič v življenju prelomiti svojo besedo, mu je nagnala rdečico sramu v obraz. »Ali je to vse?«

»Ne, za konec prihodnjega meseca imam še papirje, ki sta nam jih prodali tvrdka Pascal in Wild & Turner v Marseillu, kakih 55.000 frankov, skupaj tedaj 287.000 frankov.«

Nemogoče je popisati, kaj je prestajal nesrečni Morrel pri tem naštevanju.

»287.000 frankov,« je mehanično ponovil.

»Da,« pritrdi Anglež. »Toda,« povzame po kratkem molku, »povedati vam moram, da se kljub temu, da vam ni do zdaj nihče mogel očitati niti sence nepoštenosti, v Marseillu trdovratno raznaša govorica, da ne morete več izpolniti svojih obveznosti.«

Spričo toli brezobzirne odkritosti je Morrellu vsa kri izginila z obraza.

Za Silvestrovo

Okrogle in oglate za slovo od starega leta

Roparju je spodrsnilo

Mojzes pripoveduje svojemu prijatelju Aronu: »Pomislil, kaj se mi je včeraj zgodilo. Grem lepo skozi gozd, ko zagledam roparja, ki se z dolgim nožem odpravlja name. Kakor bi trenil, se obrnem in jo pobrišem, ropar pa za menoj! Čedalje bliže mi je, že me je skoraj dohitel, tedaj mu pa spodrsne, zlomi si nogo — in rešen sem.«

Pa reče Aron: »Jehova bodi zahvaljen, da se ni meni kaj takega zgodilo. Strašno plah sem namreč, pa bi mi bilo prav gotovo v hlače ušlo.«

Odgovori Mojzes: »Na čem pa misliš, da je roparju pri meni spodrsnilo?«

Brez srca

»Kaj, za božič se hočete ločiti? In ravno za sveti večer? Oprostite, to se mi zdi pa le preveč brezsrčno!«

»Zakaj? To bo božično darilo, ki ga bova dala drug drugemu!«

Maščevanje

Neki grof je poslal svojega psa gozdarju v dresuro in mu napisal: »Psu je ime Roi (izgovori roá).«

Gozdar se je razsrdil, da ga hoče grof učiti, in mu je odpisal: »Psu bo treba res še dosti vzgoje, ker je svoje ekskremente (izgovori pasji dr.) takoj odložil na preprogo.«

Kazen

Učitelj zaloti Ožbakta, kako pod klopjo kvarta, in mu pripelje gorko zaušnico.

»Ali veš,« ga nato vpraša, »zakaj sem te oklofotal?«

»Vem, gospod učitelj, ker sem s kraljem jemal, namestu z damo.«

Zagovoril ga je

Prvi žid: »Slišal sem, da si kosmat ko gorila.«

Drugi žid: »To ti je gotovo tvoja žena povedala.«

Iz šole

Nadzornik (Lipetu): »Povej mi kak izrek iz svetega pisma.«

Lipe: »In Judež je šel in se obesil.«

Nadzornik: »Dobro! Zdaj pa še kakšnega drugega, boljšega.«

Lipe: »Pojdí in tudi ti tako stori!«

Ahae v muzeju

Ahae iz Zabite vasi je bil ondan v muzeju. Vse kar se mu je zdelo

znamenitega, si je že ogledal in je ravno hotel oditi, ko so mu oči obstale na podobi grške boginje Venerre. Nekaj časa jo je gledal in majal z glavo, potlej je pa prezirljivo dejal: »Seveda, še za srajco nima, da bi si jo oblekla — fotografirati se pa mora datile!«

Od mize in postelje

Pred leti so ločili zakon nekega nemškega princa, od mize in postelje, kakor se pravi. Seveda so tudi na dvoru mnogo o tem govorili. Neka princesa se je ob pripovedovanju globoko zamislila in naposled dejala:

»Od mize in postelje! Torej jesti tudi ni mogel?«

Šaljivo vprašanje

Katero uro nosijo ženske na glavi? Friz-uro.

»Boste že oprostili...«

Neka mlada dama v spalnem kopeju ni mogla zaspati, zakaj zraven nje je spal star žid, Samuel Afterduft, in smrčal ko cirkularka. Gospodična je potrkala ob posteljo — nič. Potrkala v drugo, glasneje — nič. Samuel je spal in smrčal nemo teno dalje. Naposled je dama le premagala utrujenost in je tudi ona zaspala.

Drugo jutro se oba srečata na hodniku in Afterduft pravi: »Gospodična, snoči sem vas sicer slišal, ko ste trkali, pa boste že oprostili, sem bi preveč truden.«

Pameten predlog

Ondan sem povabil Berto s seboj v kino. Pa se je branila.

»Ne, ne grem,« je odkimala, »ker se boste stisnili k meni in si hoteli to in ono dovoliti.«

»Ne, gospodična, čisto izključeno, že zaradi ljudi ne, ki bi naju videli.«

»Nu,« meni gospodična Berta, »saj bi lahko sedla v zadnjo vrsto.«

Prisotnost duha

Vsi trije sinovi umrlega posestnika so se poročili isti dan, in takoj nato so odprli očetovo oporoko. Notar jim prebere, da bo tisti glavni dedič, ki bo prvi dobil potomca. Nihče od prisotnih ne najde besede. Srednji sin se prvi zave, prime svojo ženo za roko in pravi:

»Ema, pri priči greš z menoj v hotel, niti sekunde ne gre izgubiti!«

»Dobrih dvajset let je tega,« odgovori, ko se je nekoliko zbral, »kar sem prevzel podjetje iz rok svojega očeta, ki ga je vodil sam pet in trideset let, in do zdaj se še ni zgodilo, da bi kdo predložil pri blagajni papir s podpisom Morrella & sina in da ga ne bi pri priči dobil izplačanega.«

»Vem. Toda govoriva rajši odkrito, kakor poštenjak s poštenjekom. Ali boste tudi te menice ravno tako točno plačali?«

Morrel vztrepeča in se plaho ozre v Angleža.

»Na tako odkrito vprašanje,« odvrne, »moram prav tako odkrito odgovoriti. Da, gospod, vse bom plačal, če se mi, kakor upam, srečno vrne moja ladja, zakaj z njenim povratkom se mi bo vrnil tudi kredit, ki sem ga izgubil zaradi neprestanih nesreč. Če pa 'Faraona', mojega poslednjega upa, ne bo...«

Nesrečnemu ladjarju so stopile solze v oči.

»Nu?« vpraša Anglež, »če 'Faraona' ne bo?«

»Strašno mi je samo misliti na to. Toda privadil sem se nesreči, pa bi se moral še sramoti... Mislim, da bi potem moral res blagajno zapreti.«

»Ali nimate prijateljev, da bi se nanje obrnili?«

Morrel se žalostno nasmehne.

»Poslovno življenje ne pozna prijateljev, samo trgovce.«

»Prav imate,« zamrmra tujec. »Torej vam ostane le še eno upanje?«

»Da, eno in poslednje.«

»In če vas to upanje pusti na cedilu?«

»Potem mi ni več rešitve.«

»Ko sem bil na potu k vam, je ravno plula neka ladja v pristanišče.«

»Vem, pa ne moja, neka ladja iz Bordeauxa in prihaja takisto iz Indije.«

»Morebiti vam bo prinesla kakšno novico o 'Faraonu'?«

»Ali naj bom odkrit, gospod? Potem vam moram reči, da se novic o svoji trijambornici skoraj prav tako bojim kakor negotovosti. Zakaj v negotovosti mi ostane vsaj upanje.«

Tedaj se je zaslišal hrup s stopnic. Ljudje so prihajali; nekdo je obupno zavpil.

Morrel je vstal, da bi odprl vrata, toda zmanjkalo mu je moči in omahnil je nazaj v naslanjač. Trepetal je po vsem životu, in zdelo se je, kakor da s strahom čaka, kaj bo.

Takrat so se vrata odprla in na pragu se je prikazalo vse objokano dekle. Morrel je trepečoč vstal in se naslonil ob mizo, da ne bi padel.

»Oh, oče!« zaječi deklica in sklence roke, »oprostite svojemu otroku, da vam mora prinesiti slabo novico.«

Morrel prebledi ko smrt. Julija se mu vrže okoli vratu.

»Oh, oče!« zaihti. »Pogum!«

»Faraon' se je potopil!« zamrmra Morrel s stisnjenim glasom.

Deklica ni odgovorila, le še tesneje se je privila k očetu.

»Pa moštvo?«

»Rešeno. Ladja ga je rešila, ki je pravkar priplula v luko.«

Novi ljudje pri filmu

Sleherno filmsko podjetje stremi za tem, da pokaže v filmih nove ljudi, sveže in zdrave. Ufa, največje nemško filmsko podjetje je srečno izbiralo.

Nekaj jih je odvedlo z odra, nekaj so jih pa steknili dobri opazovalci kar na lepem, kjerkoli že.

Vsak tak »poskusni zajec« mora pred strogo in neizprosno kamero, ki nič ne olepšava, ki pokaže vse vrline, vse slabosti in hibe pa neusmiljeno podčrtava. Mikrofon, ta vražja škattica, vjame vsako jedljanje, v za-

Nekaj takih novih ljudi, ki znajo kar morajo, vam predstavljamo — kakor vlnudnost zahteva — po tej vrsti:

Friedel Piesetta je mlada plavalas Avstrijka iz Zgornje Štajerske. Oči ima vesele in bistre, obraz ozek in nežen. Najbolj na svetu pa menda ljubi naravo in visi na grudi kakor kakšna kmetica. Lepega dne jo bomo videli na platnu, mlado, napol otroka še.

Gledali jo bomo med drugimi na-

vseh nemških narečij, pel je dobro in če ni bilo drugega zaslužka, je kar mimogrede kje snel dva korajžna fanta, ki sta igrala na kitaro, in hodili so vsi trije po svetu prepevajoč. Celo v letovišča so si upali in zabavali ob deževnih dneh prav razvajene goste z godbo in šaljivimi predavanji v različnih narečjih.

Pri nekem tekmovanju predavatelj je bil v Berlinu nagrajen in sprejet v gledališče. V Kodanju so ga v veliki vlogi »Patriotove« sijajno

žrebca vzpela in zahrzala, da je bilo veselje.

Paul Klinger je bil igralec, pa so ga lepega dne kar brzojavno vrgli iz postelje in mu naročili, naj pride v Meklenburgu igrati za film »Kri in gruda«.

Poznal je že vse kar se teatra in radia tiče, pa se je vendar šele čez nekaj dni privadil vsem prečudnim tehničkim nestvorom pri filmu. Zanimal se je za vsako malenkost in čez teden dni je že poznal vse tiste nemške in angleške tehniške in strokovne izraze, ki jih rabijo režiserji, operaterji in ostali pomočniki.

V tem filmu mora žonglirati; temu se je hitro privadil. »Coprati« so ga

Paul Klinger

Friedel Piesetta

Walter Griep

dregi in boječe izrečeno besedo izobličili v strašno glasovno skrpucalo, da je te reveže sram pred samimi seboj, ko se slišijo pri poskusnem predvajanju. Težka je pot navzgor. Film ne potrebuje glumačev, temveč ljudi, ki znajo igrati kakor bi živeli, ki znajo govoriti, kakor bi prijatelju pravili o svojih doživljajih.

Mnogo se jih zdi poklicanih, toda le malo je izvoljenih!

Novo načelo je ubilo in strlo največjega sovražnika resničnih umetnikov: tipiziranje igralca. Časih je hlapec v prvi vlogi ostal hlapec do poslednje, pijanec zmerom pijanec, »čudežno« dekle ni smelo biti nikoli več naravno. Zdi se, da je shematiziranja enkrat za vselej konec. Novi ljudje pri filmu imajo nove smeri. Svoji so postali in sebe morajo znati pokazati.

Film potrebuje novih ljudi, zlasti če gre za stvari, ki jih doslej nismo poznali, ki jih filmski igralci ne znajo igrati; ker se vse pač ne da igrati, marsikaj je treba resnično znati. Vzemimo na primer jadrnanje po zraku. Tu se mora režiser usmeriti tja, kjer je jadrnanje doma. K onim, ki se na to umetnost jadrnanja po zraku brez motorja spoznajo.

Za plug ne morejo postaviti elegantnega gospoda, če ima še tako markanten in sportni obraz, pa če ne zna orati in prav po kmečko udariti z bičem, si otreči čela z umazano roko in popraviti z delavsko okornostjo hlače, če zlezajo pod boke.

ravnimi, živimi ljudmi v filmu »Kri in gruda«.

Sama o sebi pravi, da jo je kar strah vsako jutro, ko se zbudi in premišljuje, da je igrala v tem filmu in da je v Berlinu. Kar neverjetno se ji zdi vse to.

Iz Grada, pravi, da je, v Gradu in Brnu se je učila baleta in kasneje je igrala v teatru. Svoječas je zmerom rada hodila v kino in je sanjala na glas pred starši, da bi sama rada k filmu. Pa so se ji smejali.

Lepega dne so jo poklicali v Berlin na poskusno filmanje, čez čas so jo pa angažirali za film »Kri in gruda«, ki ga je napisal Richard Schneider in ga tudi sam režiral.

Njen partner, Walter Griep, tudi filmski novinec, se je prav tako čudil vsemu filmskemu početju, saj še nikoli nista videla, kako ta reč gre.

V Berlinu se ni še prav udomačila, toda dolčas ji ni, ker si je prinesla s seboj črnega skuštranega psička.

Namerava se učiti jezikov, peti že nekoliko zna, pleše pa itak dobro, saj je bila pri baletu. Zanima se za vsak sport; nekoč je v teku že zmagala.

Walter Griep je preživel mladost na kmetih. Revnih staršev sin je moral v oskrbo na neki meklenburški gradič. Delal je ko živina. Pašniki so bili njegovi, gozdovi in živina. Potem je šel med kamnoseke.

Hodil je po svetu. Kopal krompir, česal konje, obsekaval nagrobne spomenike in tako prehodil vso Nemčijo od vzhoda do zahoda. Navadil se je

pohvalili in kmalu nato je dobil povabilo k filmu.

Poslali so ga v njegovo rojstno deželo meklenburško. Tam je stal spet — kakor nekoč — za plugom, gledal je spet vrane in srake, kako gospodsko stopicajo po svežih brazdah, in je bil ves srečen. Na žalost je samo igral za Ufo: imel je v filmu za ljubico Friedel Piesetta, in za brata Paula Klingerja. V filmu »Kri in gruda« jim je bila njegova domača zemlja kulisa, solnce reflektor.

Njegovi konji bi se bili morali splašiti, tako je zapisano v knjigi, pa se za zlodeja niso zbal ničesar, niti strelcev. Šele, ko se je inspektor peljal slučajno z brhko kobilo mimo, sta se

tudi naučili, orgljice zna pa že iz »smrkavih« let. Le konja, širokoplečega Maksa jahati, to je bila umetnost, ki se je skoraj ni upal lotiti. Brez sedla, brez vajeti, z rokami zagrebenimi v konjsko grivo, pa hajd v skok čez strnišča.

Sram ga je bilo pred nekim delavcem Ufe, ki mu je dejal: »Pri Ufi ste dobro zavarovani, in kdor hoče biti resničen filmski umetnik mora vse znati«, pa se je spravil na »Maksa« stokrat na dan, ker ga je zmerom zalučil v kakšen jarek.

Pri filmanju pogumne ježe čez strnišče se je baje tako sijajno odrezal, da je bil še režiser zadovoljen, ki ponavadi vse v nič deva.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Najmanjše gosli na svetu merijo le 6-25 cm. Mož, ki jih je izdelal, se piče John Faccaro in živi v St. Louisu. Trdi, da ume na njih dovršeno zaigrati sleherno skladbo.

Najdaljšo pridigo je imel nedavno črni pastor G. L. Brown v Washingtonu. Govoril je nepretrgoma dvanajst ur in deset minut.

Zavarovalno polico na življenje na najvišjo vsoto ima gospod Pierre Dupont iz Willmingtona (Delaware), ki se je zavaroval za 1.400.000 funtov šterlingov (okoli 300 milijonov dinarjev).

Neki angleški tednik predlaga, naj se izdelujejo ostrešniki iz posebne

gumijeve gmote. Pravi, da je izdelovanje poceni, stisnjene gumijeve plošče pa imajo to prednost, da so zmeraj svetle in čedne. Streha bi veljala mnogo manj kakor iz opeke. Po strokovnjaškem mnenju so strehe iz gumijevih plošč najmanj tako trpežne, kakor iz snovi, ki so današnji dan v rabi.

Cenjeno občinstvo opozarjamo na današnji oglas v našem listu na strani 8. Tvrška ljubljanski oblačilni bazar, Mestni trg št. 6 vam nudi različno manufakturno blago po najsolidnejših cenah. Ugodna prilika za nakup noveletnega darila. Znatno popust.

Meščanska kuhinja *Piše Nuša*

1. VEČERJA NA SILVESTROVO

Ker smo na Silvestrovo navadno že naveličani mesa, serviramo vmes tudi morske ribe, kar povečuje slavnostno razpoloženje in velja za posebno delikateso. Evo navodila za fino večerjo na Silvestrovo.

Jegulja v brodetu

1 do 2 kg jegulje osnažimo, odstranimo drobovje, operemo v več vodah, zrežemo na primerno velike kose, ki jih nasolimo ter pustimo vsaj 3 do 4 ure v soli. Na kozici razbelimo 1/8 l finega olja; ko je razbeljeno, dodamo kos svežega masla. Nato položimo jeguljo v kozico, pridamo celo seseklano čebulo, dosti zelenega sesekljanega peteršilja, žlico paradižnikove mezge in pol žličke popra. Vse to počasi 10 minut dušimo, nakar vzamemo jeguljo iz kozice, napravimo svetlo prežganje iz koščka masla (ali tudi žlice masti) in 2 žlice moke, ga dodamo olju v kozici, prilijemo še 2 do 2 in pol zajemalki vode, vse dobro zmešamo ter pustimo 20 minut počasi vreti. Nato omako precedimo, dodamo še 3 strte česnovne stroke in 5 dkg nestriganega parmasana, spet zmešamo in denemo jeguljo v to omako ter pustimo še 15 do 20 minut počasi vreti. Jeguljo serviramo gorko, na okrogli skledi, garniramo jo s krompirjevim pudgom ali tudi s fino ajdovo polento. Tako napravljen brodet iz morskih jegulj velja za izredno delikateso. (Lahko ga serviramo, kadar imamo odlične goste, ali tudi pri siceršnjih svečanih prilikah.)

Rižota iz piščancev

2 do 3 piščance osnažimo in operemo, zrežemo na lepe kose, jih osolimo ter pustimo vsaj 1 dan v soli. Na kozico denemo žlico masti, 1 drobno seseklano čebulo, žličko paradižnikove mezge, peščico suhih, opranih gob, ščepec popra in majarona in pustimo, da se piščanci 20 minut počasi dušijo. Nato dodamo 3/4 kg riža, prilijemo 2 do 3 zajemalke juhe ali vode, vse zmešamo in pustimo, da 20 minut počasi vre. — (Če je treba, dodamo še juhe ali vo-

de.) Rižoto denemo na globoko skledo, garniramo okrog s kosi piščancev in potresemo vse s 5 dkg nestriganega parmasana.

Pečene sfolije

Sfolije, ki se imenujejo tudi »morske jerebice«, so med najboljšimi morskimi ribami. Pripravimo jih takole: sfolije očistimo, jim prerežemo trebuh, odstranimo drobovje, operemo, obrišemo s čisto krpo in osolimo. Na ponvico denemo 1/8 l finega olja; ko je olje razbeljeno, mu

Adria prašek je boljši

dodamo kos svežega masla in denemo sfolije v ponvico. Pečemo jih po obeh straneh in sicer po vsaki strani 7 minut. Pečene sfolije polijemo z oljem, ki je ostalo na ponvici, potresemo z zelenim seseklim peteršiljem in okrasimo z limonovimi rezinami; garniramo z maslenim krompirjem in rdečim radičem ali z drugo solato. Sfolije pustimo cele. Pri serviranju moramo paziti, da pride na vsako osebo cela riba. K temu serviramo še kompot iz jabolk in češpelj. Končno prinesemo na mizo še potico in čaj ter razno biskvitno pecivo.

2. PREPROSTA VEČERJA NA SILVESTROVO

Golaž iz govedine. Ajdova polenta. — Omelete. Kompot iz jabolk in češpelj.

Golaž

1 kg govejega mesa zrežemo na lepe kose, ga posolimo, dodamo 1 žlico masti, 1 seseklano čebulo, ščepec popra in majarona, peščico suhih gob in žličko paradižnikove mezge ter vse tako dolgo počasi dušimo, da postane meso mehko. Nato napravimo svetlo prežganje, vse zmešamo, dodamo 2 do 3 zajemalke vode in pustimo še pol ure vreti. Golaž serviramo gorak, garniramo ga z ajdovimi žganci, ki jih skuhamo iz poldruge kile moke.

Omelete

Iz 1/4 kg bele presejane moke, 1 jajca, nekoliko mleka in soli napravimo redko testo, ki ga dobro stepe-

mo. Nato spečemo tenke omelete na ponvici, vsako pomagamo z marmelado ter zvijemo kot štruklje. Potresemo jih z vanilijevim sladkorjem. Iz te količine pride 7 omelet.

Kompot iz jabolk in češpelj 1/2 kg olupljenih in zrezanih jabolk kuhamo, dodamo nekoliko sladkorja. Serviramo mrzlo.

Suhe češpelje operemo v več vodah, jih denemo pol kg v pol litra vode in pridamo nekoliko sladkorja.

Usnje vseh vrst po najnižjih cenah dobite pri

Viktor Legan

trgovina in tovarniška zaloga usnja

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 30

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Kuhane odstavimo in serviramo skupaj z jabolki. — Včerja za 5 oseb stane 38 Din.

ČE SE NE VEŠ

Srebrni jedilni pribor ostane bleščeč, če ga umivaš v aluminijastem loncu in ga pustiš v tej posodi še nekaj časa.

Pločevinaste plošče za peko je treba malo segreti in jih vsepovsod dobro natreti s pivnikom, v katerem je zavrt košček sirovega masla.

Prvovrstna, zimska jabolka - mošantke prodaja

Gospodarska zveza

Ljubljana

Tyrševa cesta šte. 29

BEKO-SVETILKE

ELEKTRO-PODJETJE

»BEKO«

Miklošičeva c. 19

Palača Vzajemne zavarovalnice

Pozor! 0000

Premog in suha drva dobavlja na dom

Vrhunc Ivanka
Bohorličeva ulica 25

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA
suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata
PORENAL MILO
blago dišeče milo za nego obraza in rok
PORENAL PUDER
fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv
POREMILK
biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnic
KAMPHORMILK
kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogrce
PASTA MAJALIS
dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila
MILCH KREMA
odstrani hitro in stalno solneno pege in madeže s obraza

18°

12°

24°

32°

30°

15°

15°

JE FAIS BLANC
krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke
LANOLIN KREMA
za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično
ORO BARVA ZA LASE
v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva las
VODA IZ KOPRIV
staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in vrhla
FLORIA ROUGE
najfinišne francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah
ROUGE ZA USTNICE
Bonbon Rose v 4 barvah
Rouge De la Vie v 4 barvah
EAU DE LAHORE
Eliksir za masažo in krepljenje ženskih prsi

10°

12°

30°

30°

14°

8°

15°

40°

DOBI SE POVŠOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB,

Illica 34 — Jelačičev trg 15

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahak udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.